

Over hoop

EN VERDER

Is sociale bescherming betaalbaar?

Een universeel verdrag tegen kinderarbeid

Wie zijn de WSM-changemakers?

Uit de kleerkast

WSM MAGAZINE

**KORT
GEKNIPT** 12
Een sprankel hoop

14
CAMBODJA
*Interview met vakbondsman
Athit Kong*

4
OVER HOOP
*Hoop is een motortje dat in gang
schiet als al de rest stilvalt*

18
FACTCHECK
*Sociale bescherming
is niet betaalbaar voor lage-
inkomenslanden. Of wel?*

DANKJEWEL 19
Kim Debruyne, Nepal Express-reiziger

20
**DRIE
PORTRETTE**
Twintig in 2020

6
**ESTAFETTE
VAN HOOP**
*Partners uit het WSM-netwerk
aan het woord*

22
**UIT DE
KLEERKAST**
Het leven van jouw ondergoed

HOOP

Hoop, en de kracht die van hoop uitgaat, dat is de rode draad in dit magazine. Zonder hoop op anders en beter, geen verandering. De vrouwen en mannen in ons netwerk van partners werken in zeer moeilijke, schijnbaar hopeloze situaties. Wat hen rechthoudt, is de overtuiging dat dingen echt kunnen veranderen. Hun hoop geeft hen de kracht die nodig is om de verandering tot stand te brengen. Je leest hun getuigenissen in dit magazine.

‘Hoop’ is pas echt, als je ook oprecht gelooft dat verandering mogelijk is. Het komt erop aan niet cynisch aan de kant te gaan staan, maar de handen uit de mouwen te steken en collectief te gaan voor de verandering. Make change happen!

Dit volhouden vraagt liefde, engagement, betrokkenheid, steeds jezelf overstijgen omwille van het belang van het geheel. De liefde voor rechtvaardigheid, het geloof in verandering en de hoop voor de meest kwetsbaren zijn de drijfveren voor onze inzet voor WSM. Laat ons elkaar inspireren en voeden door deze klassieke maar rijke waarden. Want ons daarvoor openstellen, bepaalt mee wie we worden.

Een grootvader zei eens tegen zijn kleinzoon : ‘Er speelt zich een gevecht in mij af, een strijd tussen twee wolven. De ene is slecht, boos, hebzuchtig, jaloers, arrogant en laf. De andere is goed. Hij is rustig, liefdevol, bescheiden, gul, eerlijk en betrouwbaar. Deze wolven vechten ook in jou en ieder ander persoon’. De jongen dacht even na en zei toen : ‘Welke wolf zal winnen?’ De oude man glimlachte: ‘De wolf die jij voedt’. (anoniem)

Andre Kiekens
Algemeen secretaris WSM – voorheen Wereldsolidariteit

OVER HOOP

TEKST / Nancy Govaerts

“Laten we een magazine schrijven met ‘hoop’ als rode draad.”

Eens je dat plan opgevat hebt, valt het op hoe vaak mensen het hebben over hoop. In bange en onzekere tijden. We blijven hoopvol. We koesteren hoop. En, eerlijk, je kan daar wat meewarig over doen. Want wat schieten we op met wollig taalgebruik? Maar duik je in wat psychologen, filosofen, antropologen en andere wijze mensen daarover schrijven, dan valt het op: **hoop is de drijvende kracht voor mensen die werk maken van verandering.**

In 2019 vroeg *Joris Luyendijk*, Nederlands journalist, antropoloog en criticus van het hedendaagse kapitalisme 100 wetenschappers, kunstenaars en ondernemers hem te vertellen wat hen hoop geeft. De antwoorden die hij bundelde in het boek HOOP, noemt hij

mokerslagen van fluweel. Woorden hebben vaker die kracht: ze schoppen je een bewustzijn en brengen je in beweging. Balsem voor de ziel en olie voor de daadkracht! Een uppercut waar je even niet van terug hebt, maar die je strijdvaardig maakt.

Of nog volgens Luyendijk: “Het tegenovergestelde van cynisme is hoop, waarbij je bewust de mogelijkheid openhoudt dat het toch nog goed komt. Actieve **hoop werkt als een buitenboordmotortje** voor wanneer de wind gaat liggen en je stilvalt.” **Hoop laat ons zien dat het mogelijk is onszelf en de wereld te veranderen.**

Het is de hoop die ons in de moeilijkste dagen vooruit stuwt. Met deze

woorden bevestigt ook *Blehri Lleshi*, filosoof, activist en documentairemaker dat wie hoop koestert, gelooft dat de dingen kunnen veranderen.

Het is al vaker gezegd en geschreven, de huidige gezondheids crisis is symptomatisch voor een falende wereld. Het moet anders en beter worden na corona. Een sociaal rechtvaardige transitie is al langer aan de orde. Waar sommigen voor de klimaatcrisis nog de kop in het zand steken en anderen de toegenomen ongelijkheid betwijfelen, ontziet Covid-19 niets of niemand. De toestand is ernstig, dat valt niet langer te ontkennen. De pandemie die velen doet wanhopen, heeft de **hoop op verandering in een stroomversnelling** gebracht.

HOOP

“

Hoop is datgene in ons dat volhoudt, ondanks alle bewijzen van het tegendeel, dat iets beters ons te wachten staat als we de moed hebben ernaar te streven, ervoor te werken én ervoor te vechten.

Barack Obama

Essop Tasneem is uitvoerend directeur bij Climate Action Network International. Ze is ook commissaris voor klimaatverandering en rechtvaardige transitie in de nationale planningscommissie in Zuid-Afrika.

De analyses zijn duidelijk, het huidige systeem leidt tot uitputting van mens en planeet. We zien nu dat de keizer geen kleren draagt! Zo formuleerde Essop het onlangs krachtig tijdens een webinar van 11.11.11. **Maar we mogen niet naïef zijn, waarschuwt ze.** Het kapitalisme is erin geslaagd zich telkens heruit te vinden en zal zich niet makkelijk gewonnen geven. Er bestaan volwaardige alternatieven.

We kunnen nieuwe wegen inslaan. Maar dat moeten we resoluut en samen doen. We moeten de strijd voor verandering samen strijden. Zo winnen we aan kracht en kunnen we niet langer genegeerd worden. Ook zij gelooft in de kracht van een georganiseerd middenveld dat bouwt aan kritische massa via het sensibiliseren, vormen, mobiliseren en organiseren van mensen. Ze is **realistisch hoopvol**: ze maakt analyses, zoekt nieuwe wegen rond obstakels en onderneemt actie. **Zien, oordelen, handelen is nog steeds een actuele methodiek en zit in het DNA van hoopvolle mensen.**

Jan Mertens, Germaans filoloog, beleidsmedewerker bij denktank Oikos en columnist bij MO* magazine, formuleert het zo: “Proberen te begrijpen hoe slecht het werkelijk gesteld is met de

planeet is geen doemdenken, integendeel. Je laten raken door wat je ziet, om daarna, gelouterd met de restanten van je verdriet, verder te gaan om van de wereld een betere plek te maken, dat is een interessante vorm van optimisme. **Om als een optimist te handelen – en dus de toekomst als open te zien – moet je ook pessimisme durven toelaten.** Dat optimisme is dan meer een daad van liefde dan de uitvoering van een plicht en dat lijkt me een heel hoopvolle gedachte.”

Hoop heeft twee prachtige dochters: woede en moed. De woorden zijn van *Augustinus*, theoloog, filosoof en kerkvader. Hoop als drijvende kracht van verandering veronderstelt dat wie hoop koestert met de beide voeten in de wereld staat en de waarheid onder ogen ziet. De hoop wordt dan verder gevoed door verontwaardiging, woede en moed om over te gaan tot actie en strijd. Hoop ontstaat vaak op momenten waarop ook angst of wanhoop de kop opsteken.

De voorbije weken vroegen wij partners uit ons netwerk wat hen hoop geeft. Hun antwoorden lees je in dit magazine. Wat deze *changemakers* gemeenschappelijk hebben over grenzen, taal en religie heen, is precies dat ze verandering willen brengen. Het verhaal van hun dagelijkse werk en de hoop die zij koesteren op een betere wereld, vinden wij belangrijk. Hun voorbeelden inspireren. In een wereld in crisis hebben we de keuze tussen cynisme of hoop, tussen verlamminge

wanhoop of hoop, tussen bang afwachten of hoop. **Wij kiezen voor hoop om de wereld te veranderen!**

En hoe houd jij hoop in deze tijden? We laten ons graag door jou inspireren. Laat van je horen. Stuur een mail aan info@wsm.be. We geven jullie hoopvolle gedachten graag een plekje in ons volgende magazine.

Uit het boek van Dirk Van Duppen, dokter bij Geneeskunde voor het Volk, “Zo verliep de tijd die me toegemeten was.” Op de vraag die hij stelt aan een jonge arts die werkt in een vluchtelingen-kamp, hoe hij het volhoudt, antwoordt deze met het verhaal van de sinaasappelboom. “Het duurt zeven jaar voor hij vruchten draagt. Als je dat weet, heb je het geduld om te wachten. Als je dat niet weet, dan wind je je op en raak je gefrustreerd. Volhouden betekent dat je overtuigd bent van de uiteindelijke overwinning en er rekening mee houdt dat je de dag van die overwinning misschien niet meer meemaakt. Het betekent ook dat iedere mens telt en het verschil kan maken.”

In Over hoop lieten we ons inspireren door Barack Obama, Joris Luyendijk, Blehri Lleshi, Essop Tasneem, Jan Mertens, Augustinus, Dirk Van Duppen, een jonge arts uit Beiroet, een sinaasappelboom en vele moedige en hoopvolle mensen uit ons netwerk.

STEUN JIJ DE WSM-CHANGEMAKERS?

Zo kunnen zij het verschil blijven maken. Je gift is welkom op ons rekeningnummer: BE41 8900 1404 3510 - BIC VDSPBE91. Via www.acties.wsm.be kan je je bijdrage online overmaken. En er is goed nieuws! Voor giften vanaf 40 euro, krijg je volgend jaar 60 procent terug via de belastingen. Hartelijk bedankt voor jouw solidariteit.

De keuze van WSM: toekomstgericht en samen

WSM kiest voor internationale samenwerking en solidariteit. Met sociale bewegingen over de hele wereld gaan we voor meer gelijkheid, waardig werk en sociale bescherming. We verbinden ons in netwerken. We delen ervaringen en kennis. We voeren samen actie. Want *samenwerking* brengt ons verder. We garanderen onze partners financiële steun voor meerdere jaren. Zo kunnen zij toekomstgericht werken. Onze internationale *solidariteit* maakt echte en structurele verandering mogelijk.

Die keuze hebben we ook aan jou te danken. Voor een deel van onze financiën kunnen we rekenen op de Belgische overheid. Maar 35 procent van onze middelen zijn afkomstig van solidaire sociale bewegingen, steden en gemeenten, persoonlijke initiatieven en individuele schenkers zoals jij. **Hun en jouw bijdrage is onze garantie om verandering waar te maken.**

#MAKECHANGEHAPPEN
EEN ESTAFETTE VAN HOOP

Wat geeft jou hoop en hoe geef jij hoop aan anderen? Met deze vragen trokken wij de wereld rond. Van de Dominicaanse Republiek naar Guatemala, van India naar Indonesië, van de Democratische Republiek Congo naar Togo. Zes changemakers getuigen over wat hen raakt en wat hen drijft. De rode draad in hun verhaal? Zij hoeven geen erkenning. Ze willen het verschil maken.

TEKST / Katrien Liebaut - FOTO / WSM

MARIA MARTINEZ
MOSCHTA - DOMINICAANSE REPUBLIEK

'Veel dingen geven mij hoop: ontmoetingen met positieve mensen; mijn geloof; de krachten te kunnen bundelen met gelijkgestemden; ... Ik weet dat het moment komt waarop we als samenleving sterker zullen zijn.

Sommige landgenoten begrijpen me niet, een Dominicaanse die opkomt voor mensen van Haïtiaanse afkomst? Zij vergeten dat mensenrechten voor iedereen gelden. Ik vecht voor mensen zonder papieren. Zij krijgen geen toegang tot onderwijs, tot gezondheidszorgen of werk. Dat onrecht maakt mij kwaad.

In onze praatgroepen kan iedereen terecht. We informeren over rechten, plichten en gezondheid. We praten over weerbaarheid en hoop voor de toekomst. We doen ons uiterste best om zoveel mogelijk mensen officieel te laten registreren. Met onze mobiele klinieken gaan we langs in Haïtiaanse wijken. En wie wel papieren heeft en een opleiding kon volgen, stomen wij klaar om die kennis door te geven. Zo zorgen we ervoor dat ook mensen die niet in het gewoon onderwijs terecht kunnen hun vaardigheden kunnen uitbreiden.

Liefde, begrip en respect: die drie dingen raad ik iedereen aan.'

MOSCTHA komt op voor mensen van Haïtiaanse origine in de Dominicaanse Republiek. Velen van hen leven zonder officiële documenten. Hierdoor krijgen ze geen toegang tot openbare gezondheidszorg, een job, een opleiding. Dat leidt tot wanhoop en onverschilligheid. MOSCTHA brengt hoop. Met juridische steun, gezondheidszorgen en opleidingen. **Voor de technische vormingen garandeert WSM jaarlijks 3.600 euro.**

JULIO JIMENEZ
CGTG - GUATEMALA

'Bij de start van de pandemie stopten het ministerie van Arbeid én de rechtbanken hun activiteiten. Klachten van werknemers konden niet langer gehoord worden. Ironisch genoeg bleef het ministerie wel bereikbaar voor werkgevers. Toen zij de vrijheid eisten om contracten op te schorten zonder bezoldiging, stemde het ministerie snel in. Wij reageerden meteen. Werknemers voelden zich door ons vertegenwoordigd. Hun vertrouwen in ons geeft mij hoop.

Voorals tekstielbedrijven sloten het voorbij jaar de deuren. Duizenden arbeiders werden geschorst. Sommigen moesten verplicht verlof opnemen, tot twee jaar vooruit. Wij zien erop toe dat de beloofde werkloosheidsbonus van tien dollar per dag daadwerkelijk betaald wordt. We starten rechtszaken voor arbeiders die hun vakantiedagen kwijt zijn. Helaas kondigde de regering aan dat de reserves voor de bonus bijna op zijn. Maar ik blijf optimistisch. Zelfs in chaos kun je positieve resultaten behalen.'

CGTG vertegenwoordigt 61.000 Guatemalteekse werknemers, beheert ziekenfondsen en apotheken en verstrekt kleine leningen. Met een budget van **4.200 euro** bieden Julio en z'n team juridische steun. Onrechtmatige ontslagen, geweld, te lage lonen, onbetaalde sociale bijdragen: CGTG stelt vast, oordeelt en onderneemt actie. Driekwart van de CGTG-leden hebben het door de coronacrisis financieel zwaar. Zij kunnen hun ledenbijdrage niet langer betalen. **Met de steun van WSM kan CGTG het verschil blijven maken.**

JOSEPHINE AMALA VALARMATHI
NDWM - INDIA

'Als ik het niet durf, wie dan wel? Als wij niet opkomen voor huispersoneel, wie dan wel? We zijn hun enige hoop.

De pandemie bracht al zo veel verdriet. Al sinds maart weerklinken de hongerkreten. Werkgevers hebben argwaan. Ze denken dat huispersoneel het virus verspreidt en verbieden hen te werken. We gingen van deur tot deur in de sloppenwijken, verdeelden voedselpakketten en informeerden 25.000 gezinnen over handhygiëne en het bewaren van afstand. Werkloos huispersoneel helpen we bij het verkrijgen van overheidsuitkeringen.

We blijven ook technische opleidingen organiseren, nieuwe vaardigheden vergroten de kansen op de arbeidsmarkt. We verloren helaas leden aan het vreselijke virus. Bij de overheid bekwamen we dat overledenen kosteloos naar hun geboorteplaats worden teruggebracht. Dit behoedt families voor financiële problemen. Zo brengen wij toch enige troost.

Mijn advies? Laat je niet afleiden door de crisis. Blijf bouwen aan een humane, liefdevolle, rechtvaardige samenleving.'

De Indiase **National Domestic Workers Movement** neemt het op voor huispersoneel. Ze verdedigen hun rechten, sensibiliseren en organiseren opleidingen. Dankzij NDWM werd de job van huishoudster erkend als echt werk. Er kwamen arbeidswetten en minimumlonen. Misbruik wordt niet langer systematisch in de doofpot gestoken. **WSM** voorzag dit jaar **15.000 euro** voor voedselhulp, coronapreventie en lobbywerk voor het uitbreiden van sociale maatregelen. **NDWM is een echte reddingsboei.**

SULISTRI AFRILESTON

JEANNE KAZAMBA
MUNIERE

YVES DOSSOU

SULISTRI AFRILESTON
K-SBSI - INDONESIA

'Het coronavirus eist een grote economische tol. Duizenden arbeiders verloren hun baan. En daar komt nog een tegenslag bij. Recent stemde de overheid een nieuwe arbeidswet. Deze omnibuswet veegt zomaar van tafel waar wij al jarenlang voor vechten. Minimumlonen werden plots afgeschaft, wettelijke ontslagvergoedingen fel verlaagd, ... Het is een bittere pil om te slikken. Maar onze leden leggen hun vertrouwen in onze handen. Dat geeft mij kracht.

Geen enkele sector ontkomt aan de pandemie. Ook de toeristische sector niet. Hotelgasten blijven weg en hotels kunnen hun personeel niet langer betalen. K-SBSI zet in op dialoog. Met succes. Met het management van een hotel in Depok, West-Java, konden we verminderde werktijden onderhandelen, in plaats van een ontslagronde. Het personeel werkt voortaan vijftien dagen per maand en krijgt de helft van het loon. Het hotel blijft sociale zekerheidsbijdragen betalen. We zijn echt blij met dit succes.

Een boodschap voor de Belgische lezer? Blijf solidair. Zeker nu. Aan vakbondsmensen in België doe ik een oproep: onderhandelingstips voor het intrekken van de omnibuswet zijn welkom.'

De Indonesische vakbondskoepel K-SBSI telt meer dan 800.000 leden. Dit jaar ging de aandacht van K-SBSI vooral naar arbeiders die door Covid-19 in de problemen kwamen. Met de WSM-steun van 9.000 euro tekende K-SBSI 47.000 gevallen op van mensen die tijdelijk ontslagen werden. K-SBSI bemiddelt voor hun werkloosheidsvergoeding. Maar het beloven zware tijden te worden. Internationale solidariteit blijft nodig.

**JEANNE KAZAMBA
MUNIERE**
CGAT - DR CONGO

'Ik beheer het ziekenfonds Laborgne. Wie zich bij ons aansluit kan rekenen op kwaliteitsvolle zorgen en een terugbetaling van de medische kosten.

Om de solidariteit echt te laten werken, hebben we leden nodig. Animatoren trekken de straat op en leggen uit wat de voordelen zijn. Soms zien we hoe gezinnen hun huisraad moeten verkopen om ziektekosten te betalen. Dat moet anders. De bevolking heeft weinig vertrouwen in de medische sector. Dat komt omdat er niet altijd kwaliteitsvol materiaal voorhanden is, of voldoende medicijnen of goed opgeleid personeel. Dankzij duidelijke afspraken kan een solidair ziekenfonds wel kwaliteitsvolle zorg garanderen. We doen trouwens meer. We verstrekken gezondheidsadvies, organiseren opleidingen en stimuleren mensen om coöperaties te vormen. Zo kunnen zij een beter en stabiel inkomen verwerven.

Te weten dat de Belgische lezers meeleven is voor mij een echte steun en aanmoediging.'

CGAT wil kwalitatieve en betaalbare medische zorgen voor de Congolese bevolking. In totaal beheert CGAT 12 ziekenfondsen met samen meer dan 30.000 leden. Jeanne kan rekenen op juridisch en technisch advies. CGAT organiseert vormingen voor mutualisten, controleert en garandeert de kwaliteit van de zorgverlening en helpt bij de terugbetaling van medische kosten. Met een startkapitaal van 12.000 euro, start CGAT een nieuwe mutualiteit op.

CGAT tracht het mutualiteitsprincipe nationaal te laten erkennen, om zo de gehele bevolking toegang te verlenen tot kwalitatieve gezondheidszorg.

YVES DOSSOU
SADD - TOGO

'Inzicht maakt mensen weerbaar. Als we ons bewust worden van onze realiteit en van de kracht van het collectieve; als onze hoofden en harten samen ontvlammen voor menselijke waarden, dan volgen de daden vanzelf. Dan ontdek je dat er heel veel manieren zijn om in actie te komen.

Dankzij onze acties verandert er iets. Dat geeft mij kracht! Wij verdedigen en promoten rechten. Van alle mensen, maar vooral van groepen die makkelijk vergeten worden, zoals de mannen en vrouwen in de mijnsector. We zijn er ook voor de mensen die rond de mijnen leven. Hun leefmilieu is aangetast en hun gezondheid is in gevaar. Mijnbouwbedrijven moeten hun verantwoordelijkheid nemen. Daar blijven wij op hameren.

De nacht is lang, maar de dag breekt aan! Dat Afrikaans gezegde wil ik graag met jullie lezers delen. Het helpt mij alles te blijven geven voor sociale verandering en om op een legale en geweldloze manier te blijven strijden voor een samenleving die de noden, de wensen en de rechten van alle mensen respecteert.'

SADD wil de Togolese bevolking bewustmaken van hun economische, sociale en culturele rechten. Met 5.000 euro vormt SADD 100 mensen over syndicalisme, een gezond leefmilieu, waardig werk, veiligheid en gezondheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Want inzicht zet aan tot actie! Extra aandacht ging dit jaar naar gezondheidspreventie om de Covid-19-pandemie terug te dringen en advies rond hoe je de dialoog kan aangaan voor Covid-19-maatregelen in je bedrijf.

KORT
GEKNIPT

EEN
SPRANKEL HOOP

Het fantastische Limburgse popkoor Vocal Fun verbindt met 'A Song For Change' de mensen én de organisaties in het netwerk van WSM. Wereldwijd. Want muziek doorbreekt grenzen en overbrugt afstanden. *'We're sending our love and support all over the world.* Geniet van deze meezinger en de boodschap van hoop die ermee wordt verspreid. Want samen kunnen we bergen verzetten. Let's raise our voice and we will make change happen.

DOE MEE!

Ga naar www.wsm.be/nl/song en deel het filmpje van 'A Song For Change' op jouw social media. Voeg er jouw persoonlijke boodschap aan toe en stuur zo een sprankel hoop de wereld rond.

LEUVEN
Eerste Mural for Change

Dankzij creatieve murals over heel Vlaanderen en Brussel worden #changemakers uit heel de wereld zichtbaar in ons straatbeeld. Aan het stadskantoor in Leuven maakte cartoonist Arnulf een raamtekening van zuster Jeanne Devos, die zich in India decennialang inzette voor de rechten van huispersoneel. Tijdens haar strijd werd ze vaak de mond gesnoerd, maar samen met onze partnerorganisatie NDWM zette ze door tot de Internationale Arbeidsorganisatie in Genève in 2011 een conventie in het leven riep ter bescherming van huispersoneel wereldwijd. Meer over Murals for Change op www.11.be.

UNIVERSEEL VERDRAG TEGEN KINDERARBEID

Kinderarbeid moet de wereld uit. Daar zijn alle landen in de wereld het over eens. Een historische primeur die hoop geeft, want nooit eerder werd een verdrag van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) door alle 187 lidstaten officieel bekrachtigd. Met Conventie 182 (C182) engageren landen zich om de ergste vormen van kinderarbeid aan te pakken: weg met slavernij, seksuele uitbuiting, gebruik van kinderen in gewapende conflicten of ander illegaal of gevaarlijk werk dat het welzijn van kinderen in gevaar brengt. Is het probleem met deze pennentrek opgelost? Was het maar zo ... Feit is dat er nu een universeel kader is om landen waar inbreuken worden vastgesteld, op de vingers te tikken.

'Overal geven
mensen **het beste
van zichzelf'**

Op heel wat plaatsen in West-Vlaanderen duiken wensbomen op, een initiatief van Samana. Ze steken een hart onder de riem van iedereen die zorg geeft of ontvangt.

Jos Demarest vrijwilligt zowel bij Samana als bij WSM: 'Met WSM hebben we een wens aan Samana geschonken. Want net als Samana komt WSM op voor wie het niet gemakkelijk heeft, voor toegankelijke gezondheidszorg en goede sociale bescherming, zij het dan op wereldschaal. Het is meteen een uitnodiging aan iedereen die langs de wensbomen passeert om over de grenzen te kijken, want overal in de wereld zien we mensen die het beste van zichzelf geven om te zorgen voor elkaar.'

DE VISIE VAN ELS HERTOGEN
DIRECTEUR 11.11
GEEN GUNST MAAR EEN RECHT

TEKST / Els Hertogen - FOTO / Mies Cosemans

Laat ons het eens anders bekijken. Laat ons ontwikkelingssamenwerking niet zien als een gunst, maar als een recht, vastgelegd in wetgeving. Ontwikkelingssamenwerking moet de toegang tot universele basisrechten zoals voeding, gezondheid, onderwijs en een waardige job mee garanderen. Want goede gezondheidszorg, degelijk onderwijs en stevige sociale bescherming helpen de ongelijkheidskloof te dichten en geven mensen en landen een buffer om schokken op te vangen en sneller op te veren.

Maar laat ons geen valse verwachtingen creëren. Ontwikkelingssamenwerking is maar een deel van de oplossing. Het is slechts één instrument van herverdeling. Het globale Zuiden verliest ook enorm veel geld. Elk jaar vloeit er 200 miljard dollar via belastingontduiking weg uit lage-inkomenslanden. Dat is veel meer dan de 130 miljard dollar die ze via internationale samenwerking krijgen. De uitbuiting op internationaal niveau neemt ook andere vormen aan, zoals de ontginning van natuurlijke rijkdommen en de impact van klimaatverandering door onze CO₂-uitstoot.

OP GELIJKE VOET

Wat daarom nodig is, is een transitie naar een sociale, ecologische en rechtvaardige wereldeconomie die de basisrechten voor iedereen garandeert. Dat betekent dat de huidige verhoudingen, waarbij 'arme' landen afhankelijk zijn van de goodwill van 'rijke' landen onhoudbaar zijn. We moeten nadenken over een systeem dat niet langer gebaseerd is op de bereidheid van rijke landen om te geven, maar op de verplichte herverdeling van rijkdom. Weg van liefdadigheid, neokolonialisme, richting solidariteit uit rechtvaardigheid.

Die noodzaak inzien betekent niet dat we een belofte van een halve eeuw geleden moeten loslaten. Toen beloofden de meest welvarende landen in de Verenigde Naties om 0,7 procent van hun nationaal inkomen aan ontwikkelingssamenwerking te besteden. Het is tijd om die belofte eindelijk na te komen.

Daarom is het goed dat in het nieuwe federale regeerakkoord een bindend groeipad naar die 0,7 procent is opgenomen. We vragen de nieuwe regering: maak het nu waar, met een reële toename van middelen, met de bestrijding van ongelijkheid en armoede als doel. Vertrekkend van alle kracht en dynamieken die al aanwezig zijn. Vanuit echte samenwerking. Het is hoog tijd om onze 50 jaar oude belofte in te lossen, uit solidariteit.

*Lees het volledig opiniestuk op www.11.be.
Verscheen op 22/10 in De Standaard.
WSM is lid van de koepel 11.11.11.*

11.11.11.
STUUR EENS ... EEN KAARTJE

Het jaareinde loert om de hoek. Tijd om familie en vrienden met een mooie wenskaart te verblijden, nu nog meer dan andere jaren. Met de wenskaarten van 11.11.11 steun je ook WSM. Als lidorganisatie van 11.11.11. kunnen wij elk jaar, met een deel van de opbrengst van de 11.11.11-campagne en -verkoop, steun bieden aan onze partners in Afrika, Azië en Latijns-Amerika.

Wenskaarten bestellen kan eenvoudig via de website: winkel.11.be/wenskaarten

“

Athit: 'Ik streef ernaar anderen met mijn werk te helpen. Een leven duurt niet erg lang, dus is het belangrijk het nuttig te gebruiken. Er is niets mis mee als je onder goede omstandigheden wil leven, maar deel dat geluk en die blijdschap met anderen. Dat is een visie die mij motiveert.'

ID CAMBODJA

Cambodja ligt in Zuidoost-Azië. Het jonge land zag het afgelopen decennium sterke economische groei. Dat is deels te danken aan de kledingindustrie, één van de grootste werkgevers in het land. Grote merken als Adidas, Nike en H&M laten allemaal kleding en schoenen produceren in Cambodja.

Hoofdstad: Phnom Penh

Premier: Hun Sen (al sinds 1985)

Populatie: Ruim 16 miljoen mensen

INTERVIEW

WERKEN VOOR BETERE LEVENEN VOOR ANDEREN

PHNOM PENH – Met zo'n 800.000 arbeiders is de kledingindustrie één van de belangrijkste werkgevers in Cambodja. Maar de door het coronavirus veroorzaakte economische crisis slaat diepe wonden. Athit Kong (39), voorzitter van de Cambodjaanse vakbond C.CAWDU, ziet de gevolgen iedere dag. Hij vertelt over de situatie tijdens de coronacrisis en over wat hem persoonlijk drijft bij zijn vakbondswerk.

TEKST / Ate Hoekstra - FOTO / Enric Català en Bas De Meijer

'Ik was 18 toen ik zelf in een fabriek ging werken', vertelt Athit. 'Mijn familie was arm en er was geen werk in mijn dorp. Een vriend wist dat er werk was in de fabriek, dus ben ik met hem meegegaan.'

Waarom heb je je destijds aangesloten bij de vakbond?

'Er waren toen veel problemen in de fabriek. De lonen waren laag en er vielen vaak mensen flauw. Ook waren er veel problemen met het Chinese management. Ik wilde iets doen om mijn collega's en mezelf te helpen.'

Vakbondswerk kan gevaarlijk zijn in Cambodja. Veel Cambodjaanse vakbondsactivisten worden geïntimideerd, fysiek aangevallen of gearresteerd. Ben jij weleens bang?

'Ja. Toch wel. Net nadat ik me had aangesloten bij C.CAWDU werd ik 's nachts naar het kantoor van mijn fabriek gebracht. Daar werd ik geïntimideerd door bewapende en flink gespierde beveiligers. Een beangstigend moment. Nu zijn er nog steeds momenten waarop ik bang ben. Maar ik probeer alert te blijven en mezelf ervan te verzekeren dat ik de juiste beslissing heb genomen.'

Je bent vader van vier kinderen. Wat vertel je hen over je werk?

'Mijn kinderen vragen mij weleens: *Wat is C.CAWDU?* Toen ik zei een *vakbond*, begrepen ze me eigenlijk niet. Dus heb ik hen uitgelegd dat je niet alleen voor jezelf moet werken. Je moet ook anderen helpen die in nood zijn. Dat is een nuttige manier om je leven te leiden.'

C.CAWDU heeft ruim 50.000 leden. Wat doen jullie voor hen?

'We hebben drie hoofddoelen. Allereerst willen we onze leden vertellen

over hun rechten volgens de arbeidswet, want dat is belangrijk voor hun levensonderhoud. Een ander belangrijk punt is dat we onderhandelen met werkgevers, over salarissen en arbeidsomstandigheden. En daarnaast lobbyen we bij de overheid voor betere arbeidsrechten.'

Lukt dat werk nog nu er een crisis heerst?

'Het lukt, maar onze resultaten zijn minder dan voorheen. Dat zagen we bijvoorbeeld bij de recente onderhandelingen over het minimumloon. In de afgelopen jaren kregen arbeiders er ieder jaar acht tot vijftien dollar per maand bij. Voor 2021 is de loonsverhoging maar twee dollar.'

De coronacrisis veroorzaakt overal problemen. Wat is de impact op de kledingindustrie in Cambodja?

'De directe impact is dat arbeiders hun werk kwijt zijn. Meer dan 200.000 arbeiders zijn geschorst, en meer dan vijftien fabrieken zijn inmiddels officieel gesloten. Wettelijke uitkeringen, zoals de anciënniteitstoelage, zijn verminderd.'

Schorsingen? Hoe werkt dat?

'Dat is gecompliceerd, maar als er geen bestellingen zijn vanwege het coronavirus, dan kan een werkgever een schorsing doorvoeren. Volgens de wet mag een fabriek dan twee maanden dicht, maar sommige fabrieken blijven voor vier maanden of zes maanden gesloten. Daar wordt nog heftig over gedebatteerd. Mag dat volgens de wet of niet? En wie is er verantwoordelijk om te betalen?'

Als een fabriek het werk schorst, krijgen arbeiders nog maar 70 dollar per maand (59 euro), waarbij de werkgever 30 betaalt en de overheid 40. Is dat genoeg?

'Het minimumloon is nu 190 dollar (161 euro) per maand. Inclusief toeslagen verdient een textielarbeider gemiddeld 220 of 230 dollar. Maar met een schorsing krijgen ze dus maar 70 dollar. Dat is veel minder dan de helft van wat ze normaal verdienen. En eigenlijk alleen genoeg om de huur te betalen en een beetje eten te kopen. Dus nee, dat is niet genoeg. Het is onmenselijk om maar 70 dollar te geven als mensen voor zichzelf en hun familie moeten zorgen.'

We hebben ook gehoord over kledingmerken die bestellingen annuleren omdat winkels in het Westen dicht zijn. Is dat een groot probleem geweest?

'Dat heeft grote problemen veroorzaakt, en het leidde tot heel sterke reacties van werkgevers en werkgeversorganisaties. Het was immoreel van de merken om bestellingen te annuleren terwijl ze nog afspraken met leveranciers hadden staan. Ook de vakbonden hebben de merken daarom onder grote druk gezet. Sommige hebben hun beslissing later teruggedraaid, maar niet alle merken hebben dat gedaan.'

Wat kan C.CAWDU doen om arbeiders te helpen die nu zo zwaar worden getroffen door de crisis?

'Onze huidige prioriteit is de overheid te vragen de anciënniteitstoelage niet uit te stellen, en ontslagpremies niet in te houden als een fabriek sluit. Ten tweede willen we dat kledingmerken bij schorsingen 40 procent van het minimumloon betalen. Dat zou 76 dollar zijn, en dat bovenop de 70 dollar die ze nu ontvangen.'

Veel in Cambodja geproduceerde kleding wordt in het Westen verkocht. Wat zou je deze consumenten willen zeggen?

'Ik denk dat de consument in de 'kopen' landen bewust moet consumeren. Zichzelf de vraag stellen: Welke kleding koop ik? Welke merken? Via betrouwbare organisaties moet hij antwoorden proberen te krijgen. Bijvoorbeeld: Waar wordt dit merk geproduceerd? En worden arbeidsrechten er gerespecteerd?'

C.CAWDU heeft sterke partners in België. Heb je een boodschap voor hen?

'Ik denk dat we samen al goede dingen hebben gedaan, maar we moeten meer doen. We hebben nu financiële middelen en kennis, maar we hebben meer coördinatie nodig. Vakbonden over de hele wereld, en mensen die arbeiders willen steunen, kunnen meer bijdragen. En we moeten de manier waarop we onze middelen en krachten organiseren verbeteren, zodat we sterker worden.'

Dit zijn moeilijke tijden. Hoe motiveer jij jezelf en je collega's om door te gaan?

'We boekten bij C.CAWDU niet alleen mislukkingen en verliezen, maar ook veel overwinningen. Dat biedt ons een stevig fundament. En juist nu het moeilijk is, hebben we geen andere keuze dan verenigd en sterker te zijn dan we waren. Doen we dat niet, dan raken we nog meer voordelen kwijt.'

En wat drijft jou persoonlijk?

'Ik streef ernaar anderen met mijn werk te helpen. Een leven duurt niet erg lang, dus is het belangrijk het nuttig te gebruiken. Er is niets mis mee als je onder goede omstandigheden wil leven, maar deel dat geluk en die blijdschap met anderen. Dat is een visie die mij motiveert.'

ATHIT'S VAKBOND

Athit's vakbond C.CAWDU is partner van WSM en ACV. C.CAWDU verdedigt de rechten van kledingarbeiders. De vakbond onderhandelt cao's op het niveau van de bedrijven: leefbare lonen, premies en ziekte-uitkeringen, verlof, pensioenen en veilige arbeidsomstandigheden. Bij de Cambodjaanse overheid pleit C.CAWDU voor hogere minimumlonen en trekt ze aan de alarmbel, nu zoveel arbeiders het moeilijk hebben als gevolg van de coronacrisis. Met de WSM-steun van 5.000 euro, startte C.CAWDU dit jaar rechtszaken op voor arbeiders van wie de fabriek permanent gesloten werd, die onrechtmatig ontslagen werden of niet langer premies uitbetaald krijgen en daardoor onder de armoedegrens leven.

FACTCHECK

In deze rubriek houden we een stelling onder de loep waarvan sommigen denken 'zo is dat, zeker weten' en anderen dan weer 'dat is absoluut onjuist'. Wij gaan op zoek naar antwoorden.

IS SOCIALE BESCHERMING BETAALBAAR?

Sociale bescherming is duur en daarom niet mogelijk voor lage-inkomenslanden. Maar is dat ook echt zo?

TEKST / Koen Detavernier

Pensioenen, werkloosheidsuitkeringen, betaalbare gezondheidszorg, goed openbaar onderwijs ... Een degelijke sociale bescherming is onmisbaar, maar het kost ook geld. Landen zoals België - met een hoog gemiddeld inkomen - besteden er een aanzienlijk deel van hun nationale rijkdom aan. Je zou daaruit kunnen afleiden dat landen met een lager gemiddeld inkomen geen sociale bescherming kunnen realiseren voor hun bevolking. Maar is dat wel zo?

HOEVEEL KOST SOCIALE BESCHERMING?

De Friedrich Ebert Stiftung (FES) berekende het voor 129 lage- en middeninkomenslanden. De conclusies zijn hoopgevend. Op korte termijn zouden 71 landen een basis sociale bescherming kunnen invoeren. Op voorwaarde dat ze bijkomend twee procent van hun Bruto Binnenlands Product investeren in sociale bescherming. 54 landen zouden zes procent moeten toevoegen aan wat ze nu al besteden. Slechts voor 13 landen zou dat meer dan tien procent van hun BBP zijn.

Stel dat we de helft van het bedrag dat nodig is voor deze dertien landen via een internationaal solidariteitsfonds zouden bekostigen. Dan zou dat jaarlijks zo'n vijftien miljard dollar vragen. Dat is op zich niet eens zo veel: tien procent van het wereldwijde budget voor internationale samenwerking. Ofwel 0,9 procent van het

totale bedrag dat vandaag aan wapens en defensie wordt besteed.

In september 2020 berekende de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) hoeveel geld nodig is om stapsgewijs, tegen 2030, sociale bescherming te realiseren in de 29 landen met de laagste inkomens. Daarvoor zouden zij in totaal 100,9 miljard dollar moeten kunnen besteden. Dat is 11,5 procent van hun gezamenlijk BBP.

In verhouding tot de belastingen die deze landen vandaag innen, is dat bijna de helft (45%), veel geld dus. Het zegt iets over de armoede en de manier waarop belastingen en sociale bijdragen geïnd worden. Studies tonen echter aan dat de landen op dat vlak nog veel kunnen doen: meer progressieve belastingen, belastingontduiking en illegale geldstromen aanpakken, de dekking van sociale verzekeringen vergroten en een betere inning van sociale bijdragen, het zijn slechts enkele van de opties. Sociale bescherming financieren is dus in de eerste plaats een kwestie van politieke wil. Om de kloof helemaal te dichten kan internationale solidariteit een antwoord bieden.

CONCLUSIE

Het vraagt een inspanning, maar ook voor lage-inkomenslanden is sociale bescherming wel degelijk betaalbaar!

Overall sociale bescherming: het kan.

- herverdeling
- een rechtvaardige en correcte belastingheffing
- politieke wil en internationale solidariteit

En er is meer: sociale bescherming brengt economische ontwikkeling. Het is dus veel meer een investering dan een kost. Met een goede sociale bescherming voorkom je het verlies van productiemiddelen. Want mensen moeten niet langer hun land, huisraad of voertuig verkopen om medische kosten te betalen. Een degelijke sociale bescherming zet aan tot ondernemen. Ze draagt bij aan een hogere productie en lokale consumptie en voorkomt dat die in elkaar zakken in crisistijd. En last but not least, met een volwaardige sociale bescherming maak je de transitie naar een koolstofarme, duurzamere samenleving makkelijker. Want als je mensen een inkomensgarantie kan bieden tijdens de transitie, kunnen ze zich via opleidingen en vormingen omscholen richting nieuwe, duurzame sectoren.

DANKJEWEL ...

... KIM

KIM DEBRUYNE ZAMELDE 2.000 EURO IN

Kim Debruyne nam deel aan de WSM Nepal Express en zamelde 2.000 euro in voor de partners in Nepal.

'Waarom ik het belangrijk vind om de partners in Nepal te steunen? Omdat ik geloof dat ieder beetje telt. Als we samen alle krachten bundelen, over de lands- en taalgrenzen heen, kunnen we veel meer bereiken. De uitdaging om 2.000 euro in te zamelen, ging ik graag aan. Het was meteen een manier om mijn netwerk (nog wat meer) te informeren over WSM. Twee vliegen in een klap. Ik ben blij dat ik, samen met alle andere deelnemers, kon bijdragen aan waar de partners in Nepal voor opkomen: een betere sociale bescherming. Wij voelen hier dagelijks wat dat betekent, het is dan ook maar logisch dat we moeite doen om dat recht voor iedereen waar te maken!'

FOTO / Dieter Vandeputte

GEÏNSPIREERD DOOR KIM?

Ook jouw gift is belangrijk.

Steunen is makkelijk:

- Maak een gift over op onze giftenrekening BE41-8900-1404-3510 of via www.wsm.be
- Steun één van onze partners via het actieplatform www.acties.wsm.be
- Zet een persoonlijke actie op en roep je vrienden en familie op om te steunen
- Maak je gift duurzaam met een doorlopende opdracht
- Zet WSM in je testament

Dankjewel!

Voor giften vanaf 40 euro krijg je 60 procent terugbetaald, via de belastingen. Legaten worden voortaan niet langer fiscaal belast.

20 IN 2020

Wat betekent het om twintig te zijn in 2020? Wij vroegen het aan drie geëngageerde jongeren in Bolivia, Peru en België.

TEKST / Jennifer Van Driessche, Santiago Fischer, JOC, CEJUPA

BOLIVIA - MARCOS 'JONGEREN, NEEM HET HEFT IN HANDEN.'

'De lockdown was een ware uitdaging. Onze huizen zijn niet voorzien om er 24 uur op 24 aangenaam in te vertoeven. De periode bood wel de kans om na te denken over onze impact op de samenleving en op het milieu. Ik zie nu in dat mensen te veel aandacht schenken aan oppervlakkige dingen.'

Ik ben student psychologie. Tijdens de lockdown sloot de universiteit. We konden onze studies niet verderzetten. Ik ben kostbare maanden verloren. Gelukkig kon ik rekenen op de financiële steun van mijn familie. Maar ik weet dat er mensen zijn die er erger aan toe zijn. Een tweede lockdown zou een echte ramp zijn, we kunnen het ons hier niet veroorloven om onze activiteiten nog een tweede keer stop te zetten.'

Bolivia bevindt zich in een politieke transitie. Kortgeleden kozen we onze president. Nu moeten we samen vechten tegen de corruptie, want die maakt al te lang de wet uit in ons politieke systeem. De toekomst van Bolivia moet samen met ons gemaakt worden. Alle jongerenorganisaties moeten zich daarom verenigen, hun ervaringen delen en samen het heft in handen nemen.'

PERU - ILANA 'EERST ELKAAR HELPEN, DAN DE KANS GRIJPEN OM DINGEN TE VERANDEREN.'

Ook in Peru zitten jongeren in de problemen door de coronacrisis. Solidariteit is het enige antwoord in crisistijd.

*'Al van bij het begin van de pandemie is er voor mij geen werk. Was ik gewoon thuisgebleven, dan had dat mijn dood betekend. Niet door het virus, maar door honger. Gelukkig kon ik terecht bij mijn vriendin Beatriz. Zij is lid van JOC. Ik leef en werk nu op de familieboerderij. 's Morgens help ik bij het melken van de koeien, daarna werk ik mee in het huishouden. De eerste weken was het wennen, maar ik ben heel graag bij mijn nieuwe familie. Ik help zoveel ik kan. Ik ben Beatriz heel dankbaar. **We moeten elkaar helpen in deze moeilijke periode. En wanneer de crisis over haar hoogtepunt is, moeten wij jongeren samen de kans grijpen om de dingen te veranderen.**'*

JOCI, de internationale tak van JOC/KAJ, publiceerde zopas een studie over de impact van Covid-19 op jonge arbeiders. De crisis legt de kwetsbaarheden en onrechtvaardigheden van ons huidige systeem bloot. Eén van de aanbevelingen: laat vandaag een momentum zijn om nieuwe systemen te creëren. Laat ons nu nadenken over onze prioriteiten. Geef jongeren een plaats in de besluitvorming. En maak een einde aan alle soorten leeftijdsdiscriminatie, zowel op het werk als in de samenleving.

BELGIË - MARIE 'IK LAAT DE STEM VAN MIJN GENERATIE HOREN.'

De Luikse Marie is al bijna twee jaar lid van JOC/KAJ. *'Dit jaar verloren heel wat jongeren hun job in de verkoop of de horeca. Door hun jonge leeftijd of onduidelijk statuut kunnen ze niet altijd terugvallen op sociale zekerheid. Wij willen dat niemand in de kou blijft staan.'*

Marie's Solidaire Brigades zagen het levenslicht tijdens de eerste coronagolf. Ze verdeelden voedselpakketten aan werkloze jongeren of zetten kraampjes op met gratis voedsel. Ze konden daarbij rekenen op de solidariteit van de Luikenaren.

'Wij willen solidariteit aanwakkeren. Ik droom van een wereld waarin iedereen een vreugdevol en vervuld leven kan leiden. Om dat te realiseren moet je soms, zoals nu, zorg dragen voor anderen door afstand te houden, door thuis te blijven en altijd een masker te dragen als je de deur uitgaat ... Maar je moet ook durven! Ik laat de stem horen van mijn generatie, wij zijn niet bereid over ons heen te laten lopen.'

UIT DE KAST

In deze rubriek snuisteren we in de kast. We gaan op zoek naar alledaagse of minder alledaagse dingen en hun herkomst.

UIT DE KLEERKAST

Covid-19 spaart niets of niemand. Ook de kledingsector niet. En dat heeft in de hele wereld effect. Kledingmerken krijgen hun kleding niet langer verkocht. Ze annuleerden dit voorjaar massaal bestellingen bij hun leveranciers, voornamelijk in Azië. Kledingarbeid(st)ers zonder betrouwbaar contract verloren plots hun werk en inkomen. En dat terwijl de kosten om te leven even hoog blijven. Dat moet anders. In deze rubriek zoeken we uit hoe.

TEKST / Lois Savat

WIST JE DAT ...

Een wet die bedrijven verplicht om de risico's op schendingen van mensenrechten in hun keten te kennen en te voorkomen: het lijkt logisch! Toch bestaat zo'n wet nog niet. In België zien we enkel een aantal vrijwillige initiatieven. Oneerlijk, wie inspanningen levert, moet opboksen tegen merken die in slechte omstandigheden produceren om de prijs te drukken. Wie zich niet inzet, wordt niet gestraft. Daarom eisen WSM en heel wat partners een zorgplicht-wet, ook wel Human Rights Due Diligence (HRDD) genoemd.

SAMEN IN ACTIE

Tijdens de week van de Fair Trade (7-17 oktober) hield een rondreizend textielatelier halt in Brugge, Gent, Kortrijk en Roeselare. Wat blijkt? Niemand wil dat zijn kleren in mensonwaardige omstandigheden worden gemaakt. Vele honderden sympathisanten sloten zich bij onze eisen aan: een leefbaar loon voor kledingarbeiders, transparantie in de kledingsector en een wet op zorgplicht voor bedrijven. De actie was een samenwerking van vele organisaties, waaronder WSM. Wordt vervolgd.

DE CHRISTELIJKE ARBEIDERSBEWEGING GAAT DUURZAAM

Partners als C.CAWDU maken het verschil voor betere arbeidsomstandigheden in Cambodja. Maar ook Belgische organisaties leveren inspanningen. Zo zetten onder meer ACV-CSC Metea, Kazou, Femma en OKRA zich in om duurzame kledij aan te kopen. Bedankt voor deze duurzame en ethische keuze.

#PAYYOURWORKERS!

De Schone Kleren Campagne wil dat kledingarbeid(st)ers een leefbare compensatie krijgen voor de maanden waarin ze thuis zitten tijdens de pandemie. De campagne vraagt kledingmerken om de 'Wage Assurance' te ondertekenen en daarmee publiek te verklaren dat ze er alles aan doen om de lonen van kledingarbeid(st)ers veilig te stellen tijdens de crisis. Trek mee aan de mouw van kledingmerken: deel een foto met #PayYourWorkers op sociale media.

MURIELLE SCHERRE

Als ontwerpster en oprichtster van het lingerie-merk la fille d'O zet Murielle Scherre zich volledig in voor Belgische duurzame mode. Ze onderneemt met respect voor de producent en de consument. Haar stem klinkt ook luid voor kledingarbeid(st)ers die wereldwijd in onmenselijke omstandigheden aan de slag zijn. Benieuwd naar haar blik op de kledingindustrie? Bekijk ons gesprek via www.wsm.be/nl/face2face.

FILMTIP: HET VERHAAL ACHTER JOUW ONDERBROEK

In "Van katoen, het verhaal achter jouw onderbroek" zien we de mensen achter de kleren. Van Oezbeekse katoenboeren, langs spinners en ververs in India en Indonesië naar een kleine Belgische kledingwinkel. De documentaire toont het portret van de mensen die doorgaans in de schaduw blijven staan. Bekijk online via <https://vimeo.com/ondemand/thestoryofapanty> (prijs 5 euro).

ZIN OM JE KLEERKAST AAN TE PAKKEN?

- De inhoud van je kleerkast beu? Wat dacht je van een kledingruil? Ook door tweedehands te shoppen kan je je sociale en ecologische impact aanzienlijk verminderen.
- Kies voor merken die zich aansloten bij de Fair Wear Foundation. www.fairwear.org
- Kijk op fashionchecker.org om te weten of een kledingmerk haar arbeid(st)ers een leefbaar loon uitbetaalt.
- #WhoMadeMyClothes? Durf de vraag te stellen in de winkel of via sociale media. Zo toon je dat consumenten wel degelijk wakker liggen van de omstandigheden waarin onze kleren gemaakt worden.

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

WSM-Magazine
driemaandelijks tijdschrift van WSM
oktober - november - december 2020
P309504 - Afgiftekantoor Gent X

**LÀ OÙ IL N'Y A PAS D'ESPOIR,
NOUS DEVONS L'INVENTER.**

DAAR WAAR DE HOOP VERVLOGEN IS,
MOETEN WIJ DIE HERUITVINDEN.

ALBERT CAMUS, FRANS FILOSOOF,
JOURNALIST, SCHRIJVER